

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΛΛΟΓΟ ΔΟΛΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΕΤΟΣ 12ος ♦ ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 46 ♦ ΑΠΡΙΛΙΟΣ-ΜΑΪΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ 1995
ΤΑΧ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΚΑΛΑΡΗ 52 ♦ 454 44 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ ΦΟΒΙΑΣ

Αν κάτι χαρακτήριζε αυτόν τον τόπο εδώ και αιώνες ήταν η φιλοξενία... Αυτή η διάθεση να ανοιχτούμε στους άλλους, να τους δεχτούμε όσο καλύτερα μπορούμε, να τους δώσουμε εν τέλει κάτι από τον εαυτό μας.

Αυτή η δυνατότητα επικοινωνίας, αυτή η τάση να πλησιάζουμε τον άλλο, όποιος κι αν ήταν, μας χαρακτήριζε και μας διαφοροποιούσε συγχρόνως από τους ψυχρούς υπολογιστές και ατομιστές βορειοευρωπαίους.

Μόνο που τα πράγματα δείχνουν να αλλιάζουν. Αν πιστέψουμε τουλάχιστον τα συμπεράσματα τελευταίας δημοσκοπήσης της MRB αυτή η διάθεση, αυτός ο αυθορμητισμός τείνει να περιοριστεί ασφυκτικά.

Αρχίζουμε και μεις να κλεινόμαστε όλο και πιο πολύ στο καβούκι μας. Αρχίζουν να κυριαρχούν και σε μας τα συμπτώματα φοβίας, αρχίζουν να επικρατούν οι αμυντικοί μηχανισμοί απέναντι στο άγνωστο, το «ξένο».

Και δεν είναι μόνο το γεγονός ότι εγκαταλείπουμε μια παράδοση αιώνων αλλά το ανησυχητικό είναι ότι στρεφόμεστε στην ακριβώς αντίθετη κατεύθυνση, αν είναι τουλάχιστον ακριβή τα αποτελέσματα της δημοσκοπήσης. Γιατί πως να το κάνουμε, είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό για ένα λαό σαν το δικό μας να εκφράζει σε ποσοστό 70% περίπου την ενόχλησή του για την παρουσία ξένων μεταναστών.

Όσο κι αν υπάρχουν κάποια περιστατικά που δικαιολογούν μια ενόχληση, το 70% είναι εξαιρετα υψηλό και επικίνδυνο θα λέγαμε.

Είναι όμως παρήγορο ότι αυτή η δημοσκοπήση αντιπροσωπεύει πληθυσμό μεγάλων πόλεων και αυτό το φαινόμενο δεν έχει επεκταθεί, σ' αυτό τουλάχιστον το ποσοστό, στα χωριά.

Ας προσπαθήσουμε να το αποτρέψουμε, με όποιο τρόπο μπορούμε.

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

ΜΑΝΕΣ

ΧΩΡΙΣ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

ΤΟΥ ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Ψάχνοντας μια μέρα στα χαρτιά μου, με διάφορες σημειώσεις, βρήκα ένα μικρό χαρτάκι που έγραφε:

«Να θυμηθώ να γράψω για το σημερινό περιστατικό στις 10 Αυγούστου 1989, για τις μανάδες που σήμερα δεν τραγουδούν».

Και απ' το 1989 έρχομαι σήμερα να γράψω για το ανωτέρω θέμα που μου έκανε εντύπωση.

Δυστυχώς στον σημερινό και πολυσύνθετο πολιτισμό μας, συμβαίνει τις περισσότερες φορές οι μάνες όταν κρατούν και μεγαλώνουν τα μικρά παιδιά τους δεν τους τραγουδούν, δεν τα νανουρίζουν και δεν τα χορεύουν στις γαλιές τους! Πράγματι κινδυνεύει ο άνθρωπος όταν χάνεται η αγάπη, η τρυφερότητα η γνησιότητα η αθύτερη ουσία του μητρικού φίλου. Στην εποχή που ζούμε σπαράζει η απλότητα και η αθωότητα της ζωής και όλο περισσότερο εμφανίζεται η ομορφιά της ψυχής και η ανθρωπιά μας. Να ειλικρινά σήμερα δεν τραγουδούν στα μωρά

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΣΤΑΣΗ

ΤΡΙΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ

Του ΙΩΑΝ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Η Ανάσταση του Χριστού, στους Χριστιανούς και των Πόλων και της Υπαίθρου είναι γνωστή και με το όνομα «Λαμπρή». Επιτυχής πράγματι, η ονομασία αυτή, γιατί αυτήν την ημέρα όλα λάμπουν. Όλες οι Εκκλησίες, και στο πιο απομακρυσμένο χωριουδάκι, ιδιαίτερα αυτές τις αναστάσιμες ημέρες είναι ολοκάθαρες,

ολόφωτες είτε με ηλεκτρικό ρεύμα είτε με κεριά, ομορφοστολισμένες, λαμπρές.

Θυμούνται στα παιδικά μου χρόνια, από το Σάββατο του Λαζάρου, ο αείμνηστος Παπά-Ηλίας (Ζήκας), μας ειδοποιούσε, όλα τα παιδιά να πάμε στην Εκκλησία τις πρώτες μέρες της Μεγάλης Εβδομάδας για να

ασχοληθούμε με την καθαριότητα. Έπρεπε τα μανάλια να τριφτούν με μπράσσο και τα καντήλια να πλυθούν με αλυσσίβα, για να αστράφτουν. Και φρόντιζε ο ακούραστος αυτός λειτουργός, να διατηρηθεί η λαμπρότητα αυτή, μέχρι την ημέρα της Ανάστασης, που αξιώνονταν, φορώντας την πιο λαμπρή στολή του κατά «την λαμπροφόρον αυτήν ημέραν της Εγέρσεως», να ψάλει τον χαιρετισμό της χαράς «Χριστός Ανέστη».

Μια και η αναστάσιμη περίοδος διαρκεί ακόμη, θα πρέπει με ειλικρίνεια να πούμε, πως στον κόσμο κανένα άλλο γεγονός δεν έχει φέρει τόσο χαρά, όση η Ανάσταση του Χριστού. Θα λέγαμε, πως από την Ανάσταση πέρνουμε τρία φωτεινά σημεία, τρία συνθήματα, τρία ορόσημα. Το πρώτο είναι η χαρά. Η πρώτη λέξη που είπε ο Κύριος στις Μυροφόρες Γυναίκες, ήταν ο «Χαίρετε».

Η ζωή, λοιπόν, του Χριστιανού, είναι ζωή χαράς, γιατί όταν επικοινωνεί ειλικρινά και με πίστη με τον Νικητή του Θανάτου, νιώθει μέσα του χαρά, αφού η θρησκεία του Χριστού, είναι θρησκεία χαράς. Είναι αλήθεια, πως τα προβλήματα του ανθρώπου, εξωτερικά τον επηρεάζουν, και οι διάφοροι πειρασμοί με τις ποικίλες αντιδράσεις, τον αναγκάζουν πολλές φορές να είναι σκυθρωπός και μελαγχολικός. Αλλά αν στις

ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ 9Φ

Οι Πολιτιστικές εκδηλώσεις είναι πάντα ένα γεγονός. Και αν κάποιες από αυτές γίνονται σ' ένα χωριό μικρό μεν αλλά με πλούσιες πολιτιστικές παραδόσεις τότε αποκτούν ιδιαίτερη σημασία.

Φιλοδοξούμε λοιπόν να παρουσιάσουμε και φέτος τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ», μ' ένα πρόγραμμα ποικιλόμορφων εκδηλώσεων σ' ένα αρμονικό συνδυασμό του χθες με το σήμερα.

Το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συλλόγου Δολού

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

6 Αυγούστου: Εκδήλωση για τη γυναίκα Δολιώτισσα.

9 Αυγούστου: Θεατρική παράσταση από το Δημοτικό Θέατρο Ιωαννίνων με την κωμωδία του Ηλία Καπετανάκη «Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ».

12 Αυγούστου: Πωγωνήσια Παραδοσιακή βραδιά (Παραδοσιακά πολυφωνικά συγκροτήματα από Αλβανία και Ελλάδα, δημοτικά συγκροτήματα, μουσική, τραγούδια και χορός).

Επίσης στις **18 Αυγούστου** το παραδοσιακό τραπέζι, από την κοινότητα Δολού.

Παρακαλούμε για την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη συμμετοχή σας.

➔ Συνέχεια στη 8η σελίδα

➔ Συνέχεια στη 2η σελίδα

ΓΝΩΡΙΖΕΤΕ ΟΤΙ:

του ΔΗΜ. ΠΟΤΣΗ

Πάντα το καλοκαίρι το γλωσσάριο είναι μπλόκο, γιατί έχω περισσότερο επαφή με την γεννέτειρά μου. Επίσης θέλω να ευχαριστήσω τον Βορειοηπειρωτικό δάσκαλο Π.Π. που με βοήθησε σε πολλές λέξεις-φράσεις που μιλούνται ακόμη και σήμερα στα χωριά της Δερόπολης και στο Αργυρόκαστο.

Κάδρο: Το πλαίσιο της εικόνας, η κορνίζα

Καζαμίας: Μικρό λαϊκό βιβλίο με προφητείες και πολλά ανέκδοτα. (τό πε και ο Καζαμιάς)

Καζίκι: Δύσκολη και δυσάρεστη περίπτωση (όσα έπαθα μεγάλο καζίκι, να δω πως θα το περάσω)

Καζούρα: Πειράγματα, αστεία. (Μόλις είπα αυτό το πράγμα, όλοι τους άρχισαν την καζούρα)

Καλοσδέτα: Λαστιχένια ταινία που κρατάει την κάλτσα στο πόδι

Καμινέτο: Μικρή φορητή εστία που καίει με οινόπνευμα

Καμόρα: Συμμορία κακοποιών

Κανίσκι: Μικρό πανέρι γεμάτο φαγώσιμα που στέλνονται ως δώρο σε γάμους, κ.τ.λ.

Κάντιο: Είδος κρυσταλλικής ζάχαρης

Καπίκι: Ρωσικό νόμισμα

Καρπέτα: Είδος χαλιού μάλλινο

Λακέρδα: Κομμάτια του φαριού παλαμίδας που διατηρούνται στην αλμύρα

Λόρδα: Μεγάλη πείνα. (Στην κατοχή μας έσκισε μεγάλη λόρδα)

Λεμέ: αλήτης, παλιάνθρωπος

Λιακωτο: Εξώστης που τον βλέπει ο ήλιος

Λοβιτούρα: Απάτη. Τέχνασμα και παρασηνιακή ενέργεια για κερδοσκοπία

Λούμπα: Θύμα δόλιας ενέργειας. (ο Μήτσιος έπεσε ξανά στη λούμπα)

Μαγκανεία: Μαγεία, απάτη, με θεραπευτικά ή μαγικά τεχνάσματα.

Μαλαγάνας: Ο άνθρωπος που πετυχαίνει διάφορους σκοπούς με κολακείες και πονηριές

Μάλε-βράσε: Άνω κάτω

Μαμαλίγκα: Φαγητό από καλαμπουκάλευρο, νερό και βούτυρο

Μαντέκα: Ειδική μπιγιά (αλοιφή) για να γίνεται το μoustάκι μαύρο

Καϊμάκι: Στρώμα αφρού (τον καφέ μου τον θέλω με καϊμάκι)

Καλαζάρ: Λοιμώδης φοβερή νόσος

Καλιακούδα: Το πουλί κολιόις η κάργια και για τον λαϊκό ποιητή μας: «Μαύρη μαυρίλα πλάκωσε, μαύρη σαν καλιακούδα...»

Κάλμα: Ηρεμία, γαλήνη, απραξία

Μαραφέτι: Μικρό εργαλείο ή εξάρτημα, που ανοίγει διάφορα. Εσείς έχετε το μαραφέτι ν' ανοίξουμε τα «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ» να τα κάνουμε μεγαλύτερα; Δηλαδή με περισσότερους συνδρομητές και περισσότερα φύλλα

Γεια σας.

ΤΡΙΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΕΙΑ

■ Συνέχεια από την 1η σελίδα

δύσκολες αυτές στιγμές πλησιάσει τον Χριστό, θα νιώσει την αγάπη Του, την προστασία Του, διότι, όπως μας συμβουλεύει ο Απόστολος Παύλος, «ο Θεός ουκ εάσει πειρασθῆναι, υπέρ ο δύνασθε», δηλαδή, θα περάσουμε θλίψεις στη ζωή και στενοχώριες, που επιτρέπει ο Θεός, αλλά ως παντογνώστης που είναι, ξέρει μέχρι ποίου σημείου φτάνει η αντοχή μας, δεν θα επιτρέψει να μας έλθουν στενοχώριες ανώτερες από τις δυνάμεις μας. Ο Χριστός λοιπόν, είναι χαρά και ζωή.

Δεύτερο φωτεινό σημείο, που πέρνουμε από την Ανάσταση μετά τη χαρά είναι η ειρήνη. Την πρώτη μέρα που είδε τους Μαθητές μετά την Ανάσταση τους είπε: «Ειρήνην την εμὴν δίδωμι υμῖν...» (Ιωάν. 14,27).

Την δική μου ειρήνην σας δίνω. Γι' αυτό ο Χριστιανός οφείλει να είναι ειρηνικός. Μπορεί να έχουμε οι άνθρωποι ειρήνη εξωτερικά. Αλλά μια τέτοια ειρήνη δεν ωφελεί, αν έχουμε εσωτερικά ταραχή. Η εσωτερική ειρήνη αποκτάται με την ειρήνη του Θεού. «Ειρήνην την εμὴν δίδωμι υμῖν», είπε όχι μόνο στους Μαθητές Του, αλλά στους Χριστιανούς όλων

των εποχών.

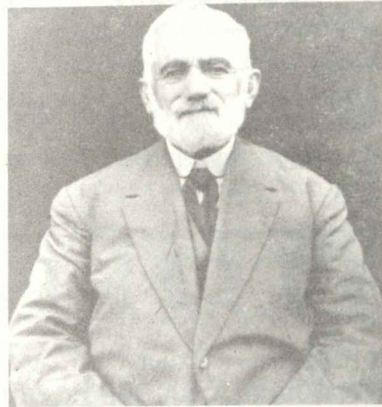
Και το τρίτο φωτεινό σημείο, είναι η Νίκη της ζωής κατά του θανάτου. Το ψάλλουμε στην Εκκλησία. «Χριστός ανέστη εκ νεκρών θανάτω θάνατον πατήσας...». Το μεγαλύτερο και ωραϊότερο σύνθημα και δίδαγμα. Να αγωνιζόμαστε για να γινώμαστε κι εμείς νικητές. Πολλούς εχθρούς έχει ο άνθρωπος που πρέπει να αγωνίζεται για να νικήσει. Πρώτα-πρώτα τον κακό εαυτό του, που αντιστατεύεται με διάφορες προφάσεις στα έργα της αγάπης, της καλωσύνης, της αρετής και της αγιότητας. Όλα αυτά, όμως μπορεί να τα νικήσει, αν εμπιστευθεί τον εαυτό του στον Νικητή του θανάτου, Ιησού Χριστό.

Με τη χαρά, την ειρήνη και τη νίκη, τα τρία αυτά φωτεινά σημεία της Λαμπρής, πρέπει να προχωρεί ο άνθρωπος στη ζωή του. Τότε η ζωή του θα ευοδιάζει σαν τα τριαντάφυλλα της Άνοιξης. Το τριαντάφυλλο, και στη ζέση του καλοκαιριού και στον άγριο βοριά και στην παγωνιά του χειμώνα, μοσχομυρίζει και στολίζει το περιβάλλον γύρω του.

«Χριστός Ανέστη—Αληθώς Ανέστη»

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
Άγιος Δημήτριος-Άρτα

Μερικά χρόνια πριν...

Χρίστος Δημ. Ζωΐδης
Ιατρός
(1859-1943)

Βασιλική συζ. Χρίστου Ζωΐδ
το γένος Δημ. Κουτσού
(1860-1942)

Η Ελένη, ο Κώστας και η Αглаΐα Μέση
στην αυλή του σπιτιού τους.

ΔΙΟΡΘΩΣΗ ΟΝΟΜΑΤΩΝ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΦΥΛΛΟΥ
Από παραδρομή, στη λεζάντα της φωτογραφίας στο προηγούμενο φύλλο (45), γράψαμε λάθος το επίθετο της Αφροδίτης Παπασιτάσιου και ζητούμε συγγνώμη.

Η έκδοση του βιβλίου

Άρχισαν και συνεχίζονται με αρκετά γρήγορο ρυθμό οι εργασίες για την εκτύπωση του βιβλίου μας. Ήδη τυπώθηκαν τα δύο πρώτα κεφάλαια και τώρα γίνονται διορθώσεις.

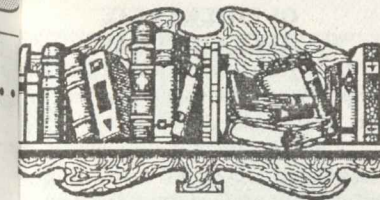
Ξεκίνησε μια μεγάλη προσπάθεια που το βάρος της πέφτει εξ ολοκλήρου στο γαμπρό μας Νίκο Υφαντή.

Αισθανόμαστε μεγάλη υποχρέωση γι' αυτή του την προσφορά και του ευχόμαστε δύναμη και κουράγιο για να φέρει σε πέρας τη δύσκολη εργασία που ανέλαβε. Πιστεύουμε όμως πως στο τέλος θα αισθανθεί

κι αυτός, όπως κι όλοι μας, την ικανοποίηση για το τεύχος του.

Ας βοηθήσουμε όλοι αυτή προσπάθεια, με όποιο τρόπο μπορούμε, γιατί πρόκειται για ένα έργο που θα κοσμήσει τη βιβλιοθήκη Δολιώς.

Και μια υπενθύμιση: Τώρα το καλοκαίρι που θα έρθετε στο χωριό φέρτε τις φωτογραφίες και το υλικό έχετε γι' αυτό το βιβλίο. Μην ξεχνάτε ότι αυτό το βιβλίο ανήκει σ' όλους μας και όλοι μας να βοηθήσουμε.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)
Παντίζης Γεώργιος, Σπυριδών γαμπρός, Χρήστος εγγονός, Κώστας αντζίρης

Πάνο από την πλατεία του χωριού οι δυο αδελφοί Παντίζη είχαν τησει το σπιτικό ο καθένας. Ο πρώτος δίπλωτο και ο δεύτερος ισόγειο.

Το πρώτο είχε αγοράσει πριν από το 40 ο Αχιλλέας Μήτοκαρης για την κόρη του Κορνηλία που είχε αντρεντεί το Γιώργο Τζήμο.

Το δεύτερο το αγόρασε ο Θανάσιος αργότερα, που μαζί με ένα μεγάλο κήπο δικό του έγινε ο κήπος ο οπωρώνας του Θανάσιου.

Το πρώτο ύστερα από καιρό άλλαξε ιδιοκτήτη και τώρα ανήκει στο εωρ. Ζέρβα.

Βασίλειος Θάνος, Νικόλαος Παγαγιώτης, Κωνσταντίνος υιός, Χρήστος Αθανάσιος και Πέτρος εγγονοί.

Προχωρώντας τον ανήφορο νυναντούμε την αρχοντική κατοικία των Θαναίων. Αρχοντιά που την εξέφει και ο λήσταρχος Χατζηγομά-

Ζέστες, Καλοκαίρι, Διακοπές

Διακοπές ζέστες Καλοκαίρι στο χωριό μας θα μας φέρει Καθαρός αέρας δροσιά Ηονχία για Συνταξιούχους Γερονσία

Μα και για τους Νέους ειδικά για να γνωρίσουν τα χωριά Πανηγύρια κι εκδηλώσεις Σίγουρα σας λέω δεν θα μετανιώσεις

Διότι πράγματι έχουμε έθιμα ωραία όλοι οι χωριανοί παρέα με εκείνες τις Συνεστιάσεις τα τοπικά φαγά θα απολαύσεις.

Μα και το γλέντι ειδικά με ντόπια κλαρίνα και βιολιά γινώμαστε όλοι μας σαν παιδιά έστω ψιλε μου για μια βραδιά.

Με φίλους γνωστούς θα συναντηθείς

που είχες χρόνια να τους δεις και θα πείτε ιστορίες πως περάσανε τόσες Δεκαετίες.

Εύχομε σε όλους γενικά να περάσουμε καλά. Και να αλληλοευχηθούμε τον χρόνον με υγεία πάλι να ανταμωθούμε.

Αχιλ. Μ. Μάρης
(Ρωμπατινο Μερωναίος)

ΙΣΤΟΡΙΑ - ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΩΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΟΙ ΠΑΛΙΕΣ ΕΚΕΙΝΕΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΔΟΛΟΥ ΤΟΥ 1875

ρας που ελυμαίνετο την περιοχή και εκδηλώθηκε όπως γράφει ο ιστορικός της εποχής Ιωάννης Λαμπριδής στα Ηπειρωτικά Μελετήματα «στα Πογωνιακά» σελ. 82:

«με τη λεηλάτηση της συκιάς των Θαναίων και την αιχμαλωσία του υιού αυτού Βασιλείου και ο φόνος αυτού κατόπιν εν καιρώ της παραδόσεως των λύτρων».

Σήμερα το σπίτι το αρχοντικό των Θαναίων το διατηρούν σε εξαιρετικά καλή κατάσταση εγγόνια και διασέγγονα των Παλαιών εκείνων Θαναίων.

Βεκιάρης Ιωάννης Βεκιάρη Νόνα

Σύγαμμος ο Χαρπαλής Φώτιος σύζυγός του η Αγαθή Βεκιάρη Πέτρος υιός του Φωτίου. Το σπίτι Μπεκιάρη το επισκέπτεται και το διατηρεί σε καλή κατάσταση ο Πέτρος Χαρπαλής και η αδελφή του Ουρανία.

Ζέρβα οικογένεια

Οι απόγονοι του Γεώργ. Ζέρβα από τα 2 παιδιά του Ιωάννη και Βασίλη βρίσκονται στην Αθήνα και στην Αμερική.

Και κάποιος από αυτούς διατηρούν το σπίτι τους στο Δολό σε πολύ καλή κατάσταση, αφού κι όλοι με την όλη του εμφάνιση είναι ένα από τα παλιωτικά σπίτια του χωριού.

Σιούλας Αθανάσιος και Κων/ίνος εγγονός Χρήστος

Από τις δύο οικογένειες των Σπαλαμαίων που αναφέρονται και στο Δημοτολόγιο του 1919 έμεινε μόνον ο Χρήστος Δημητρίου Σιούλας και από τα δύο αρχοντικά σπίτια τους στην κορυφή του χωριού δε βρίσκεται ούτε πέτρα στη θέση τούτη κι ο Χρήστος εγκαταστάθηκε στο πατρικό της μάνας του Χρήστου Χατλή το σπίτι που το συντηρεί σε εξαιρετικά καλή κατάσταση.

2. Το Δημήτριο που εδημοσύνησε οικογένεια στο Δολό και απέχτησε κληρονόμους, που όπως κι εκείνος συντηρούν και διατηρούν το σπίτι τους που βρίσκεται σε εξαιρετικά καλή κατάσταση αφού και ο γιος του Λευτέρης φροντίζει να περνάει το μισό χρόνο στο Δολό.

Μαργαρίτης Χριστόφορος

Απόγονος του Αποστόλη Ζώνιου από τη Μπόντριστα της Β. Ηπείρου που είχε μπει στον Π. Καραγιάννη δίπλα στα Σουλαμείνα.

Είναι νοικοκύρης ενός εξαιρετικού σπιτιού, λόγω και επαγγελματίας είναι χτίστης-οικοδόμος.

Η οικογένεια μένει στο Δολό αλλά και στα Γιάννενα λόγω φοιτήσεως των εγγονών στο Γυμνάσιο.

Σακελλάριος-Παπακώστας Δημήτριος Βασίλειος και Νικόλαος υιοί του

Και αυτής της οικογένειας δεν υπάρχουν άρρενες απόγονοι, αλλά μόνο του Βασιλείου και του Νικολάου υπάρχουν εγγόνια εγκατεστημένα στην Αθήνα.

Το σπίτι του είχε καταρρεύσει και στη θέση σχεδόν ο μακαρίτης Δημήτριος Κ. Σακελλάριος έχτισε ένα

σπίτι και τ' άφησε κληρονομιά στους απογόνους του με την εντολή όπου κι αν βρίσκονται να πηγαίνουν και να προσκυνούν το πατρικό τους αυτό σπίτι.

Και μέχρι στιγμή με μεγάλη ευλάβεια και στοργή οι απόγονοι του όσο μπορούν πιο συχνά πηγαίνουν και προσκυνούν το σπίτι που τους άφησε ο παππούς.

Κωσταπαπιάς Ματθαίος, Χρήστος Θρασύβουλος και Βασίλειος

Του ΣΠΥΡΟΥ ΠΑΓΟΥΝΗ

αδελφοί

Το σπίτι του Ματθαίου Κωσταπαπιά είχε γίνει ερείπια και

α) ο Θρασύβουλος έχτισε σπίτι στον κήπο τους και ένα μέρος αλλού κάπου που αγόρασε με τη στέρνα του Εξάρχου. Το σπίτι αυτό διατηρείται σε εξαιρετική κατάσταση.

β) Ο Βασίλης μπήκε γαμπρός του Ροΐδου, πούλησε αυτό αργότερα και αγόρασε το σπίτι της Αγγέλης του Χαρπαλή που επισκεύασε και διατηρεί σε εξαιρετικά καλή κατάσταση. Αλλά ο γαμπρός και η κόρη του έχουν σπίτι και μαγαζί στα Γιάννενα.

Απόγονοι του πρώτου ζουν στην Αμερική και του δεύτερου στα Γιάννενα.

Μούστος Κωνσταντίνος Παναγιώτης-Δημήτριος παιδιά του

Ο Κώστα Μούστος από το πατρικό του αριθ. 21 μπήκε γαμπρός στον Κώστα Θυμιονάση και απέκτησε 2 παιδιά 1. τον Παγαγιώτη που εδημοσύνησε οικογένεια στην Αθήνα και εκεί ίσως να υπάρχουν απόγονοι.

2. Το Δημήτριο που εδημοσύνησε οικογένεια στο Δολό και απέχτησε κληρονόμους, που όπως κι εκείνος συντηρούν και διατηρούν το σπίτι τους που βρίσκεται σε εξαιρετικά καλή κατάσταση αφού και ο γιος του Λευτέρης φροντίζει να περνάει το μισό χρόνο στο Δολό.

1) Κουτσός Δημήτριος Παναγιώτης αδελφός Χρήστος και Θεοδόσιος υιοί

α) Στην οικογένεια Κουτσού χωρίς να έχουμε στοιχεία μπήκε γαμπρός ο Γεώργιος Νάστος ή Πύλης από την οικογένεια Νάντου (αριθμός 19 στον πίνακα Μητρώου και οι απόγονοι που διατηρούν το πατρικό του σπίτι σε πολύ καλή κατάσταση.

2) Ο Θεοδόσιος Κουτσός του Δημήτρίου (1871)

Δάσκαλος στο Δολό και σε άλλα χωριά εδημοσύνησε δική του οικογένεια που μόνον ένας κληρονόμος βρίσκεται κάπου στη Μακεδονία (Θεσσαλονίκη).

Το σπίτι του που όταν ζούσε το συντηρούσε σε πολύ καλή κατάσταση, αλλά τώρα το τύλιξαν οι περικοκλάδες και τα δέντρα και δεν υπάρχει σωτηρία του.

Μιντζηλώνης Χρήστος και Βασίλειος

Δύο νέοι ήρθαν από το χωριό τους το Ζάβροχο αγόρασαν στο μεσοχώρι ένα κομμάτι τόπου από τους Λιολαίους και έχτισαν ένα σπίτι. Και η εγγονή του Χρίστου με το γιό της κρατάει το πατρικό της.

Η οικογένεια του δεύτερου πούλησε το δικό τους κομμάτι και αγόρασαν το σπίτι του Παναγιώτη Χατλή (κάπου παραπάνω αναφέρεται κι αυτό). Δύο αδελφές τους παντρεύτηκαν 2 Δολιωτόπουλα. Ο Θεόδωρος Καρακώτας την Αγαθή και ο Παύλος Μπέτζιος την Ευανθία.

49. Λόλης Μαργαρίτης

Γεώργιος υιός του

50. Λόλης Ιωάννης

Σταύρος υιός του

Το επώνυμο Λόλης μεταμορφώθηκε σε Λιόλιος.

α) με την παρεμβολή ενός ι (γιώτα) στην πρώτη συλλαβή και β) με την αλλαγή της καταλήξεως της σε -ιος και έτσι έγινε το Λόλης σε Λιόλιος.

Στο μεγάλο οικοπέδο που είχαν πούλησαν ένα κομμάτι στους Μιντζηλωνάους. Και αργότερα οι κληρονόμοι πούλησαν το σπίτι στο Γ. Νιόντη. Δύο διασέγγονες του Σταύρου Λιόλιου ζουν στην Αθήνα.

52. Τσούκας Δημήτριος

Δεν υπάρχουν στοιχεία της οικογένειας αυτής. Μόνο θυμόμαστε οι παλαιοί που μεταξύ των σπιτιών, Μπάκουλη Θυμιονάση (τώρα Μούστου) και Κουτσού ήταν ένα κομμάτι γης με μια καρδιά. Τώρα ούτε κομμάτι γης υπάρχει ούτε καρδιά. Φαίνεται ότι τα γύρω οικοπέδα περπάτησαν και.....

66. Σταύρος Τζάτος

Αθανάσιος υιός

Ο Αθανάσιος Σταύρος Τζάτος ήταν ο παππούς της Ευγένους, που ζει και βασιλεύει στο πατρικό της οικοπέδο αφού σε 2-3 περιπτώσεις με τη φωτιά που έκαψε το σπίτι της κατάφερε να γλυτώσει αυτή όχι όμως και το σπίτι της που ήταν ένα από τα τετράγωνα σπίτια στην εξωτερική του εμφάνιση.

Και μετά το τελευταίο κάπνισμα της έχτισαν οι χωριανοί ένα μικρό δικό της.

67. Έξαρχος Μητζίτζατος

Παναγιώτης Νικόλαος υιός του Ματθαίου γαμπρός του Δημήτριου Ιωάννη Κωνσταντίνου και Αλέξανδρος εγγονοί του.

(Συνεχίζεται)

— «Το Δολόν συστήθηκε μάλλον τους πρώτους χρόνους της Τουρκοκρατίας, ενώ παλαιότερα δεν ήταν παρά ένας πρόχειρος και όχι μόνιμος συνοικισμός αποτελούμενος από οικογενείας της αυτής πατρίδας που ηχολούντο κυρίως με την κτηνοτροφία.

Ο Πρόχειρος δεν αυτός συνοικισμός συγκροτήθηκε κατά τις αρχές του 7ου μ.Χ. οπότε και η περιοχή Πωγωνίου υπέστη σοβαρόν κλονισμόν και εδωθήκε σε μεγάλο βαθμό.

Το πρώτο του όνομα ήτο Δέλη. Μετά τις Σλαυικές επιδρομές μετετράπηκε ως Δολό, που σημαίνει κάτι το χαμηλό και το κάτω σε σύγκριση με το υψηλό του ευρισκόμενον ορεινό συγκρότημα. Γιατί βρίσκεται στα κράσπεδα του τελευταίου αυτού συγκροτήματος που λέγεται Κουτσόκρανο και κάτω από το ύψωμα του ΑγίουΧριστοφόρου.

— Κατά τον ως άνω συγγραφέα, όλες σχεδόν οι επωνυμίες είναι παραστατικές της φύσεως του εδάφους και της πρώτης εντυπώσεως που η θέα προξενεί εις τον θεατήν, εκτός ελαχίστων που είναι Σλαυικής προελεύσεως.

— Η Αρχική τοποθεσία του χωριού, παραμένει άγνωστη η οποία πάντως δεν ήταν αυτή που είναι σήμερα. Ούτε η σημερινή της Αγίας Τριάδος, όπως ισχυρίζονται μερικοί.

Ο παλιός συνοικισμός λέγει, θα ήταν στη θέση που είναι σήμερα γνωστή ως χαλάσματα και η οποία προτού πάθει καθίζηση θα ήταν ισοπεδωμένη με την πλάνια «Παρακάτω».

— Άλλα τεκμήρια για την πρώτη τοποθεσία του Δολού όπως είναι τα παλιά χτίσματα, ερείπια, επιγραφές, αρχαίοι ναοί κτλ δεν υπάρχουν. Προσέτι, γιατί, όπως είναι γνωστό όλοι οι πρώτοι συνοικισμοί της περιοχής αλλά και γενικότερα της Ηπείρου, ένεκε των πολλών και συχνών επιδρομών, ήταν πρόχειροι και όχι μόνιμοι. Επίσης η σημερινή τοποθεσία πριν οικισθεί μόνιμως ήταν δασώδης και κατάφυτος από δρύες, σφενδαμύς κ.ό.

ΑΝΑΦΟΡΑ

Των προκρίτων Δολού
Προς

Τον Μητροπολίτην Αργυροκάστρου,
Δελβίνου και Χειμάρας του 1847
«Πανιερώτατε άγιε αυθέντη μας
δουλικώτατα προσκυνούμε, την χαριτό-
βρυτον δεξιάν ευλαβής ασπαζόμεθα.

Προς τούτους ειδοποιούμεν εις
τον ακόλουθον τρόπον. Κατά το έτος

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΕΡΙ ΣΥΣΤΑΣΕΩΣ ΤΟΥ ΔΟΛΟΥ

«Όπως αναφέρονται εις την Ανέκδοτον Ιστορίαν του αιμνή-
στου λάτρη του Δολού, Συνταγματάρχου, εκ Δολού, Γρηγορίου
Ευαγγ. Κολέφα Εδημοσιεύθη εις το εκδοθέν διδύλιον του κ. Σ.
Στούπη Πωγωνισιάκ και Βησσανιώτικα».

Από το αρχείο του Γεωργίου Λιόλιου

1820 ανεπαύθη ο Παντοδύμιος. Άφησε την γυναίκα του Χαΐδω μέσα εις το οσπίτιον μετά της θυγατέρας της Δέσπας, πρώτα επάντρεψε την θυγατέρα της από μένα το οσπίτιον επιρροικήν κατά την συνήθειαν εν τούτω ετράβησεν και η μητέρα της έλαβε το αντρομήρι της καθώς διαλαμβάνει το εξωφλητικό μαρτυρημένο από τους γέροντας του χωριού μας το οποίον εξωφλητικόν είναι ο παραλάττης των γερόντων υπογραφές. Και τώρα η μάνα με τη θυγατέρα της έτρεφαν εξωτερικώς εις το μεχμενέν και τον έβρλαν από μεγαλύτατα έξοδα.

Παρακαλούμεν στην πανιερότητά της να προστάξετε με μίαν κυριαρχικήν διαταγήν να πειθοδόν εκκλησιαστικώ τω τρόπω δι' όσα έξοδα του ακολούθησαν τουΚώστα να τον δικαιοσύνη και να τραβήσουν χέρι φιλικής. Η γνύμη του κόσμου θέλει τρέξουν πάλι εξωτερικώς.

Δ' ο χρειάζεται διαταγή να πάρουν μέτρα ο κόσμος δια να μην δυνηθεί άλλως να ακολουθούν παραχές και ζημίες.

Ούτως προσφέρουμε τα τρέχοντα του χωριού μας και όπως προστάχτητε τοσούτου μένομεν εις τα ευχάς σας.

1874 2 Ιανουαρίου Δολόν.
(εφημερίς «Βραδυνή» Αθηνών 29-10-62 Ιστορικά, Γρη. Κολέφα)

ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΤΟΥ ΜΕΡ ΠΑΣΑ ΒΡΥΩΝΗ

«Για την απαλλαγή του ΔΟΛΟΥ»

«Προς εσάς Τάσιο και λοιπού προ-
εστώτες Παλιοπαγωνιανής.

Σας δίνω την ειδηση ότι το Δολό τοιφλίκι του δονατζή μου Δερβίς-Χασά-
νη από εδώ κείθε ηξέυρετε ότι κάθε αγγάρια, χονομέτι μου και χάρτζια τα έκανα μαζί παρά το ποκλόνι, μόνον έχει να πληρώνη 900 γρόσια όπου του πέφτει και αυτά έχει να τα πάρει το χαρμί του, ήγουν τα 900 γρ. του ποκλό-
νιού, τα οποία του τα κάνω χάρι και σεεις έχετε να τα καταβάσετε από λο-
γαριασμό μου. Και βλέποντας το παρόν μου ούτως ακολουθείτε ως σας

γράφω και όχι αλλιώς εξ αποφάσεως.
1824 Μαρτίου 25 Δολόν».

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΕΠΕΞΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΜΕΡ ΠΑΣΑ ΒΡΥΩΝΗ

Βασικό ιστορικό γεγονός του Δολού είναι η εξαγορά της κτηματικής περιουσίας των Δολιτών και των σπιτιών τους. Στη σημερινή όμως αυτό θα μείνουμε στον προ της εξαγοράς χρόνο, ώστε να καταλάβουμε τη σημασία του διατάγματος του Μέρ-Πασά Βρυώνη.

Το Δολό όπως και τα άλλα χωριά της περιφέρειας κατά την Οθωμανική κυριαρχία ήταν χωριά ανεξάρτητο, ελεύθερο και αυτοδιοικούμενο.

Όταν όμως ήλθε Πασάς στα Γιάννενα ο Αλής (1788) τα πράγματα άλλαξαν.

Ο Αλής έκανε το καλό που κτύπησε στη ρίζα τους την αναρχία και τη ληστεία που μέχρι τότε εμάστιζε την περιφέρεια από τους ληστοσυμμορητάς τουρκαλβανούς, είχε όμως το ελάττωμα της ιδιότελειας.

Δια της βίας με απάτη απειλές και τιμωρίες καταλάμβανε τις περιουσίες των χωριών και τις έκανε τιμάρια και τοιφλίκια του.

Μόνον τις περιουσίες των μοναστηριών και εδώ εκκλησιών εσεβάσθη-
κε αυτές τις περιουσίες ή τις κρατούσε στην ιδιοκτησία του ή τις χαρίζει σε ευνοούμενους τουΑλβανούς ή τις χάριζε σε χείρες και συζήγους φίλων του.

Το Δολό το χάρισε στον ευνοούμενο του ΔΕΡΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ για να τον ανταμείψει για τις υπηρεσίες που του προσέφερε για την κατάκτηση της ιδιαίτερης του πατρίδας, να πάρη τον Κακόλακκο για τον Κίτσο Μπότσαρη και άλλες εκδουλεύσεις.

Επί πλέον ο γιός του Αλή-Πασά ο ΜΟΥΧΤΑΡ μετά το θάνατο του ΔΕΡ-
ΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ έκανε ερωμένη τη σύζυγό του ΝΙΤΣΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΟΥΛΗ.

Η Νίτσα είχε αποκτήσει και ένα γιού τον ονομαζόμενο ΣΕΜΨΙΟ ο οποίος απέθανε στο Δολό σε αθλία

ση από το σχολείο της Εκκλησίας (Σκολιό του νάρ-
θια) όπως τόλεξαν κι είχε μάθει απόξο το χτοήχι και όπως λέει η παράδοση «εννιά χρόνων εσκόλασα ψαλτήρι και χτοήχι» ήταν έτοιμος να γίνει παππός ή δάσκαλος. Το μεράκι του ήταν για δάσκαλος, αλλά τα πράγματα στο χωριό ήταν πολύ άσχημα για το Γιάννη. Οι ανάγκες στο χωριό επέβαλλαν να εξασφαλιστούν πρώτα οι πόροι για το μισθό του παππά, ύστερα για το γελαδάρη και τον μπιστικό και αν άντεχε η τσέπη των χωριανών και για το δάσκαλο.

Για καλή του τύχη ο παππός του χωριού πήγε στη Μητρόπολη της περιοχής κι έτσι ο Γιάννης χειροτονήθηκε παππός πριν ένα χρόνο και τώρα ήταν η πρώτη φορά που έκανε Ανάσταση στην Εκκλησία του χωριού του.

Ακούστε χωριανοί λέει ο παππα-Γιάννης στον κόσμο που ήταν μέσα στην Εκκλησία.

— Τη βδομάδα που πέρασε θρηνήσαμε τα Άγια Πάθη του Χριστού μας. Σήμερα γιορτάζουμε την αγία του Ανάσταση. Από αύριο όμως θα πρέπει να θρηνούμε τα άγια πάθη του εαυτού μας.

Ένα απ' αυτά είναι κι εκείνο που έκανα εγώ σήμερα. Από τη στιγμή που άκουσα τη φωνή της σκύλας δεν έβλεπα τίποτε άλλο μπροστά μου εκτός από τη σκύλα το λαγό και το δίκανο.

κατάσταση. Ο Δερβίς Χασάν και τα που είχαν τοιφλίκι το Δολό εκούσαν στη Κούλα, ιδιοκτησίας του Ζωΐδη Ιατρού, διπλά επιταγούνη. Δουλοπάροικοι έκτοτε λιώτες εργαζόταν σκληρά για να σουν το γεώμορο στους αφέντες και ότι επί πλέον ζητούσαν αυτά.

Τύχη αγαθή, πώς έβρει τη μορφή και ο τρομερός στρατηγός Τουρκικού Στρατού ΟΜΕΡ ΠΑΣΑ ΒΡΥΩΝΗΣ εξέδωκε το 1824 25 Μάρτιου διατάγμα, με το οποίον το απαλλάχτηκε από τους φόρους, γαρίες, δελμητική εργασία (χαρατί) άφηνε να πληρώνουν οι Δολιτών νο μία υποχρεωτική εισφορά συντήρησης του χαρεμιού του Πασά που ανέρχονταν σε 900 γρ. Τα 900 αυτά γρόσια τα χωρίζουν, την παράδοση του οικισμού

Η σημασία του διατάγματος ήταν μεγάλη για τους τότε Δολιτών γιατί τους χάρισε πώς έβρει πόσα ματα που πληρώναν προ του Δολού, αγγάρια, χονομέτι και εισφορές.

Σ' αυτή την κατάσταση βρέθηκαν οι Δολιτές και επηκολούθησε η εξέλιξη 1856, του Δολού από τον Δερβίς-Πασά. Τα 900 αυτά γρόσια τα χωρίζουν, την παράδοση του οικισμού

Τώρα το να σχολήση ο Πασάς Ομέρ-Βρυώνης με το Δολό είναι γεγονός σημερινό και υπαίτιο μέσα στην αναμπουμπούλα της κατάστασεως του 1821.

Και για να συντηρηθεί αυτό αναφέρουμε λίγα για τον Πασά Βρυώνη. Ήταν Τουρκός από εξισλαμισθείσα οικογένεια.

Μόνον τις περιουσίες των μοναστηριών και εδώ εκκλησιών εσεβάσθη-
κε αυτές τις περιουσίες ή τις κρατούσε στην ιδιοκτησία του ή τις χαρίζει σε ευνοούμενους τουΑλβανούς ή τις χάριζε σε χείρες και συζήγους φίλων του.

Το Δολό το χάρισε στον ευνοούμενο του ΔΕΡΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ για να τον ανταμείψει για τις υπηρεσίες που του προσέφερε για την κατάκτηση της ιδιαίτερης του πατρίδας, να πάρη τον Κακόλακκο για τον Κίτσο Μπότσαρη και άλλες εκδουλεύσεις.

Επί πλέον ο γιός του Αλή-Πασά ο ΜΟΥΧΤΑΡ μετά το θάνατο του ΔΕΡ-
ΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ έκανε ερωμένη τη σύζυγό του ΝΙΤΣΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΟΥΛΗ.

Η Νίτσα είχε αποκτήσει και ένα γιού τον ονομαζόμενο ΣΕΜΨΙΟ ο οποίος απέθανε στο Δολό σε αθλία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΙΑ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΡΟ 67 ΕΤΩΝ

Επιτυχία
Μετ' ευχαρίστησε τον επιτυχόν τα εις τους τέλει των αγωνισμών των σχολικών τρών των Ηπειρώτων ιατρού Αναστ. Λιάπη, Ευάγγ. Παπαζώστα, Ζωΐδην και Γιάστην, οι οποίοι συγχαιρούμεν.

— Ανεχώρησαν εις Αθήνα εκ Δολού του Παγωνίου κ. Χ. Ζωΐδης ιατρός, όπως επίσης και Νικ. Καρακώστας κ.ο.κ.

Εν τω προσώπω ούτω του μοτάτου και νεοαποτάτου μονος κ. Χαρίλ. Ζωΐδου κ.κ. κτήση η Ήπειρος και ένα

οφθαλμολόγον.

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΣΤΟ ΔΟΛΟ

ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΛΥΒΑΚΗ

Η απομόνωσή μας στον Κατακλιό στήριξε, το πέραν της γραφής πίο της Χαράδρας τουΚουβαρά, Μια αντίστοιχη ζωγραφιά, με πε-
ου και υπεγράφη στο Δολό το 1824 25 Μάρτιου, με το οποίον το απαλλάχτηκε από τους φόρους, γαρίες, δελμητική εργασία (χαρατί) άφηνε να πληρώνουν οι Δολιτών νο μία υποχρεωτική εισφορά συντήρησης του χαρεμιού του Πασά που ανέρχονταν σε 900 γρ. Τα 900 αυτά γρόσια τα χωρίζουν, την παράδοση του οικισμού

Η σημασία του διατάγματος ήταν μεγάλη για τους τότε Δολιτών γιατί τους χάρισε πώς έβρει πόσα ματα που πληρώναν προ του Δολού, αγγάρια, χονομέτι και εισφορές.

Σ' αυτή την κατάσταση βρέθηκαν οι Δολιτές και επηκολούθησε η εξέλιξη 1856, του Δολού από τον Δερβίς-Πασά. Τα 900 αυτά γρόσια τα χωρίζουν, την παράδοση του οικισμού

Τώρα το να σχολήση ο Πασάς Ομέρ-Βρυώνης με το Δολό είναι γεγονός σημερινό και υπαίτιο μέσα στην αναμπουμπούλα της κατάστασεως του 1821.

Και για να συντηρηθεί αυτό αναφέρουμε λίγα για τον Πασά Βρυώνη. Ήταν Τουρκός από εξισλαμισθείσα οικογένεια.

Μόνον τις περιουσίες των μοναστηριών και εδώ εκκλησιών εσεβάσθη-
κε αυτές τις περιουσίες ή τις κρατούσε στην ιδιοκτησία του ή τις χαρίζει σε ευνοούμενους τουΑλβανούς ή τις χάριζε σε χείρες και συζήγους φίλων του.

Το Δολό το χάρισε στον ευνοούμενο του ΔΕΡΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ για να τον ανταμείψει για τις υπηρεσίες που του προσέφερε για την κατάκτηση της ιδιαίτερης του πατρίδας, να πάρη τον Κακόλακκο για τον Κίτσο Μπότσαρη και άλλες εκδουλεύσεις.

Επί πλέον ο γιός του Αλή-Πασά ο ΜΟΥΧΤΑΡ μετά το θάνατο του ΔΕΡ-
ΒΙΣ-ΧΑΣΑΝ έκανε ερωμένη τη σύζυγό του ΝΙΤΣΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΟΥΛΗ.

Η Νίτσα είχε αποκτήσει και ένα γιού τον ονομαζόμενο ΣΕΜΨΙΟ ο οποίος απέθανε στο Δολό σε αθλία

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΙΑ «ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ» ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΡΟ 67 ΕΤΩΝ

Επιτυχία
Μετ' ευχαρίστησε τον επιτυχόν τα εις τους τέλει των αγωνισμών των σχολικών τρών των Ηπειρώτων ιατρού Αναστ. Λιάπη, Ευάγγ. Παπαζώστα, Ζωΐδην και Γιάστην, οι οποίοι συγχαιρούμεν.

— Ανεχώρησαν εις Αθήνα εκ Δολού του Παγωνίου κ. Χ. Ζωΐδης ιατρός, όπως επίσης και Νικ. Καρακώστας κ.ο.κ.

Εν τω προσώπω ούτω του μοτάτου και νεοαποτάτου μονος κ. Χαρίλ. Ζωΐδου κ.κ. κτήση η Ήπειρος και ένα

οφθαλμολόγον.

Ακούσαμε από πολλούς ότι στην Αναστύτειακή Εταιρία ΗΠΕΙΡΟ δυσκολεύοντα τα πράγματα και επειδή και στο παρελθόν ασχοληθήκαμε μαζί της και γνωρίζουμε τις αρνήσεις όλων των κρατικών ή κρατικοσυντήρητων οργανισμών να σπλώνουν τα πόδια σαν τα ζαντζιάρικα μουλάρια, κάνοντας το κομμάτι τους να δείξουν ποιόι είναι.

Ας έχουν υπόψη τους, αν έστω και τοσαδά απ' όσα κυκλοφορούν στον ηπειρωτικό χώρο έχουν δόση αληθείας, την επόμενη φορά θα καταθέσουμε όλες μας τις μαρτυρίες. Άμποτε οι πληροφρίες μας να είναι ρηδισαγβύλια.

Τέλος, οφείλουμε να τονίσουμε ότι σ'αυτό το ταίριασμα και άλλοι προσθέσαν ένα λιθαράκι, μεταξύ τούτων και ο μηχανικός Άρης Υφαντής.

Νομίζουμε, η συμβολή της, εκτός απ' αυτούς τιμεί τη γενιά τους και όλους εμάς τους Πωγωνισίους.

Ευχόμαστε, τέτοιου δουλεπταράδες να γίνονται θεομός άμυλλας δίνοντας φτερά στα οράματα, να αναγεννηθεί ο τόπος μας που τόσα πολλά περιμένει απ' τους ιδίους.

(Από την εφημερίδα «ΠΡΩΪΝΟΣ ΛΟΓΟΣ» ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ, Μάιος 1995)

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ

ΤΟΥ ΑΓ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
ΣΤΟ ΔΟΛΟ

Έγινε και φέτος το πανηγύρι του Αγίου Χριστοφόρου στο Δολό με τους ολίγους μόνιμους κατοίκους του, που όσοι μπορούσαν ανέβηκαν στο εκκλησάκι του στο βουνό και ήταν μεταξύ των προσκυνητών ένας Αθηναίος, δυο κοπέλλες του Δολού από τα Γιάννενα με τους άντρες τους κι ένας Δολιώτης από τα Γιάννενα.

Οι άλλοι οι μακρινοί και κοντινοί από την Αθήνα και την Αμερική βρεθήκανε εκεί, με τις παλιές τους θύμη-
σες, γιατί σε αποστάσεις και τα χρό-
νια τους δεν τους επέτρεψαν να πα-
ρευρεθούν στο προσκύνημα αυτό.

Να δικαιολογήσουμε τον εαυτό: Όχι! Αλλά μας εξένισε η απουσία του Συμβουλίου του Πολιτιστικού Συλλόγου Δολιωτών Ιωαννινών από το προσκύνημα αυτό.

Ούτε ένας για δείγμα!!! Το παρόν σημείωμα παρακαλώ να μη θεωρηθεί «Σε Κεραυνός εις φάκε-
λον ενόδη κεκλεισμένος».

Αλλά στον ταχτικό συνερχάτη των Δολιωτικών νομίζω ότι έχω την υποχρέωση να επιστημόνω την απουσία αυτή.

«Το μάτι των Δολιωτικών»

Το είπαμε και άλλη φορά ονόμα-
τα δεν γράφομε.

Και για την αντίγραφή υπογραφή δυσανάνγνωστη.

ΑΠΑΝΤΗΣΗ

ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Μας αδικεί το «μάτι των Δολιω-
τικών» στο σημείωμά του που ανα-
φέρειται στην απουσία μας στο πα-
νηγύρι.

Για να αποκαταστήσουμε την αλήθεια πληροφορούμε τα εξής:

1ον. Η αγάπη του στο ενδιαφέ-
ρον του Συλλόγου μας γενικότερα

και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου ιδιαίτερα, για το χωριό και τα προβλήματά του, είναι δεδομένη — αποδεδειγμένη και κανείς δεν μπορεί να μας την αμφισβητή-
σει.

2ον. Οι οικογενειακές και επαγ-
γευματικές υποχρεώσεις ξεχωρι-
στά στον καθένα από μας, δεν επέτρεψαν, παρά τη μεγάλη μας επιθυμία, να λάβουμε μέρος σε αυτές τις εκδηλώσεις.

Παρευρέθηκαν όμως τα μέλη του συλλόγου μας Αγνή Βραβορίτη και Ελλη Κωσταρά.

Μια τέτοια μέρα για έναν Δο-
λιώτη (και μάλιστα μέλος του Διοι-
κητικού Συμβουλίου με πολλές υποχρεώσεις) δεν φτάνει να παρα-
βρεθεί σαν απλός επισκέπτης, έχει υποχρέωση να ανοίξει το σπι-
τι, να κάνει ετοιμασίες και προσκα-
λέσει και να δεχτεί συγγενείς και φίλους και ως εκ τούτου απαιτείται χρόνος προετοιμασίας που επανα-
λαμβάνουμε τέτοιος δεν είναι δυνατόν να εξοικονομηθεί.

3ον. Εξ άλλου δεν είναι η πρώ-
τη φορά, αλλά πάντα οσάκις το πανηγύρι τυχαίνει εντός Σαββατο-
κυριακού η εκπροσώπηση του

ΠΡΩΪΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Μάιος 1995

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

συλλόγου και γενικότερα η συμμε-
τοχή των χωριανών είναι ελάχιστη. Βλέπεται είναι γενικότερο το πρόβλημα.

Τέλος, εύλογα θα μπορούσαμε και μεις να εκφράσουμε το ίδιο πα-
ράπονο για την παντελή απουσία και ενδιαφέρον —αδιαφορία— πολλών χωριανών για τα δρώμενα στο χωριό.

Ένα καλό παράδειγμα, η συν-
δρομή της εφημερίδας. Από αρκε-
τούς συνδρομητές, παρά τη συμπλήρωση της 12/ετίας της έκ-
δοσης, δεν έχουμε λάβει ούτε μια συνδρομή.

Αυτό και αν δεν είναι αδιαφορία

ΝΕΑ ΑΠΟ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

ΠΡΩΪΝΟΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Μάιος 1995

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

Οι ανιψιόι της

ΓΙΑ ΤΟ ΓΙΩΡΓΟ ΔΑΚΑ

Έφυγε ένας δάσκαλος

Έφυγε προχθές ένας δάσκαλος, πέταξε στον ουρανό σε άλλους γαλαξίες, μικρός πρίγκιπας του σαιντ εξπερν να φέρει το φως της γνώσης και της σοφίας σε άλλες λιλιπούτειες υπάρξεις, έφυγε νωρίς και απροειδοποίητα και άφησε πίσω του μια θλίψη κι έναν καημό ατελείωτο!

Πέρασε στην απέναντι όχθη ένας δάσκαλος και η στοχαστική φωνή του αντηχεί ακόμη στους άσπρους τοίχους της αίθουσας στο μεγάλο σχολείο, τα ξουζουνίσματα απ' τους μικρούς μαθητές του μπλέκονται με τα δάκρυα που έρχονται στα μάτια στις τόσο έντονες

θύμησες απ' τις ζεστές ώρες που κλωσ-σόπουλα τρυφερά μαζεύονταν γύρω του ρούφαγαν το νέκταρ της μάθησης και της καλωσύνης!

Ήταν ο δάσκαλος του παιδιού μου και θυμάμαι σαν χθες που πήρε στα χέρια του 22 αγριμάκια και με τον ορθό λόγο και την ήρεμη φωνή του τα έμαθε να κάθονται στα θρανία και να μελετούν και να συμμετέχουν και να παρακολουθούν με τα τεράστια ματάκια τους το χέρι του δασκάλου ν' απλώνεται και ν' αγκαλιάζει η παλάμη του το χάρτη της ελλαδίτσας μας και να τους μαθαίνει σιγά - σιγά πιά είναι η χώρα τους, ποιά είναι τα βουνά της, τα ποτάμια της και οι πεδιάδες της και με την ίδια αγάπη και ηρεμία να περνάει τα κλάσματα, την γραμματική, τον λόγο του Κυρίου, την μακρινά μακραιώνη ιστορία του τόπου μας και να τους μιλάει και να τους αναλύει πράγματα και θάματα που ξεπήδαν μέσα απ' τις πυκνογραμμένες σελίδες των βιβλίων τους για να' ρθουν να στολίσουν τα σγουρόμαλλα κεφαλάκια και να γίνουν σφιχτό ζυμαράκι έτοιμο να πλασθεί και να ξεφουρνίσει μικρούς καινούργιους σοφούς δασκάλους μέσα από ένα μπουκέτο κρινάκια φρέσκα μοσχομυρωδάτα λουλούδια στον πλατύ κάμπο του σχολείου και της μάθησης!

Κι όμως αυτός ο δάσκαλος έφυγε ξαφνικά και απροσδόκητα και δεν θα προλάβει να τα καμαρώσει και να πει όπως έλεγε ότι θα λέει όταν θα είχαν μεγαλώσει και σπουδάσει και πετύχει στη ζωή τους ότι «αυτό το παιδί το είχα εγώ και τώρα είναι γιατρός, είναι δάσκαλος, είναι μεγάλη και τρανή γυναίκα, διέπρεψε και σαν χτες είναι που το είχα στην τάξη μου»!

Έφυγε και προχθές στο τελευταίο το ταξίδι τον ακολουθούσε η μεγάλη συντροφιά απ' τους δασκάλους και συναδέσφους του σκεπτικοί, θλιμμένοι και σοβαροί! Πήγαιναν πίσω του και πάνω απ' τα κεφάλια τους τους φώτιζε η αύρα της σοφίας και της καλωσύνης! Περιπατούσαν θλιμμένοι και αξιοπρεπείς, οι φωτισμένες ήρεμες στοργικές δασκάλες και οι μετρημένοι σεμνοί δάσκαλοι!

Το βήμα του σταθερό και μελετημένο καταδείκνυε την περισυλλογή και την στοχαστικότητα που αντλούν και σφυρηλατούν καθημερινά στο μετερίζι του σχολείου και της παιδείας και όταν σήκωσαν απαλά τον αγαπημένο τους συνάδελφο να τον ακουμπήσουν στη μαγική γη ήταν ήρεμοι και σοβαροί γιατί ξέραν ότι αυτό το χώμα που θα τον σκεπάσει θα δώσει καρπούς, λευκές ψηλές και λυγρές κυπαρίσσια θα σηκωθούν ψηλά και με το θρόισμά τους θα μεταφέρουν στα μικρά χωριά και στις μικρές σχολικές αυλές τους τόνους, τα ρήματα, τις προσθαφαιρέσεις, τα τυπώ-νυμια και τους βυζαντινούς αυτοκράτορες την ξανθούλα του Σολωμού και τα γραπτά του Καζαντζάκη κι εγώ τότε κατάλαβα ότι ο άνθρωπος αυτός δεν έφυγε όσο το παιδάκι μου θα λέει «έτσι μας το έμαθε ο κ. Δάσκαλος απ' ός τρι-γυρίζει ανάμεσα μας φύλακας άγγελος στα μικρά νια πουλάκια και τους δείχνει το δρόμο του Καλού και του σω-στού!

Μαρούσκα Χατζηγιάννη

ΤΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΜΑΣ

Στο πανηγύρι του Αγίου Χριστοφόρου και φέτος στο χωριό μας αναβίωσαν όλη τα ήθη και τα έθιμα.

Από την προηγούμενη μέρα είχαν γίνει όλες οι προετοιμασίες έτσι ώστε την ημέρα του πανηγυριού να είναι όλα έτοιμα.

Από το πρωί της ίδιας μέρας ξεκίνησαν όλοι οι χωριανοί σχεδόν για την εκκλησία του Αγίου Χριστοφόρου, όπου έγινε η θεία λειτουργία.

Στις 12 το μεσημέρι περίπου οι χωριανοί άρχισαν να φθάνουν στην πλατεία του χωριού, συνοδούμενοι από τα παραδοσιακά κληρίνα.

Το γλέντάκι συνεχίστηκε για λίγο στο καφενείο του χωριού όπου κέρασε για την γιορτή του ο Χριστόφορος Στόλης.

Όλοι οι χωριανοί μετά ξεκίνησαν για το ξενώνα του Χριστόφορου Κωσταρά για ευχές για την γιορτή του,

με τα κληρίνα.

Το γλέντι, εκεί κράτησε ως το απόγευμα με πλούσιους με- και άφθονο κρασί.

Το βράδυ στην πλατεία του ού, κάτω από την ανθισμένη κληριά, συνεχίστηκε το γλέντι για το νηγύρι με αρκετούς χωριανούς και επισκέπτες από τα γύρω χω- ριά.

Ο χορός, καθαρά Παγωνιά κράτησε ως τις δύο τα μεσάνυχτα συνεχίστηκε ως τα ξημερώματα στο καφενείο του χωριού.

Το πανηγύρι μας, λοιπόν, και φέτος, αλλήλ για να το δια- σουμε όπως τα πολλὰ χρόνια, θα πει να συμβαλλήσουμε όλοι με τη ρουσία μας.

Η παράδοσή μας πρέπει να α- χιστεί και σ' αυτό χρειάζεται η σ- λή όλων των χωριανών.

Αγνή Βραβ

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

ΜΠΙΖ!

Παίζεται από ομάδα παιδιών, μικρών ή μεγάλων, κυρίως το χειμώνα, κάνει κρύο, για να ζεσταίνονται. Ένα παιδί, μετά από λήκνισμα, στέκεται θιο, σηκώνει το αριστερό χέρι, ορθώνει τον πήχη και φέρνει την παλάμη αριστερό μάγουλο, έτσι που να κρύβει το αριστερό μάτι και να μη βλέπει να νουν τα άλλα παιδιά. Περνάει το δεξί χέρι μπροστά από το στήθος του, που η παλάμη του να είναι έξω από το αριστερό χέρι, ν' ακουμπάει στο χιόνιο κοντά στον αγκώνα, όρθια και ανοικτή προς τα έξω για να δέχεται χτυπήματα. Τα άλλα παιδιά, που δεν τα βλέπει, βρίσκονται πίσω τους και στερά. Ένα απ' αυτά χτυπάει την ανοικτή παλάμη του και την ίδια στιγμή οι παίκτες βγαίνουν μπροστά ή από τα πλάγια και αριστερά σηκώνουν τα δείκτες των χεριών τους και φωνάζουν:

Μπιζζζ!.....Μπιζζζ!!!...

Το πρώτο παιδί προσπαθεί να μαντέψει ποιός του έδωσε το χτύπημα παλάμη. Αν μαντέψει σωστά νικάει και τη θέση του παίρνει αυτός που τον πησε. Αν όχι ξανακάθεται και τις τρώει, ώσπου να μαντέψει σωστά. Τα χτυ- ματα, όταν το παιγνίδι παίζεται από μεγάλους, είναι πολλές φορές αρ- δυνάτα.

ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΕΣ

➤ Συνέχεια από την 1η σελίδα

τους οι μάνες. Και ρωτώντας μερι- κές γνωστές μανάδες μας απάντη- σαν: «Δεν έχουμε πια χρόνο για τέτοια, δουλεύουμε». Αχ φουκα- ριάρια μακαρίτισσα μάνα μου, που δουλεύεις μέρα νύχτα στα χωράφια και στα ζώα και σου περισσεύει χρόνος και για μένα να με θυλά- σεις, να με χορεύεις στην αγκαλιά σου και να μου τραγουδάς συνέ- χεια όταν έκλεγα, και πάντα σ' όλη σου τη ζωή να με συμβουλευεις και να με φιλάς από κάθε κακό. Σήμε- ρα οι μάνες λένε δεν έχουν χρόνο και αφήνουν τα μωρά τους στους παιδικούς και νηπιαγωγικούς σταθ- μούς και μερικές στις ξένες πλη- ρωμένους αγκαλιές. Τι τραγούδια να του πει του μωρού μας μια φιλι- πινέζα;

Και όταν πάλι είμαστε μαζί με τα παιδιά μας ανοίγουμε τα ραδιό- φωνα και τις τηλεοράσεις να τα διασκεδάσουμε, και αυτοί λένε, τα περισσότερα ξένα τραγούδια σε πολλά αλλοιώτικα μοτίβα και πρό-

τυπα. Στέρεψαν μέσα τους (μα- νάδες) τα ελληνικά τραγούδια τα θάνατα δημοτικά μας, τα ρεμπτικά και τα γλυκοναυμώ- των μικρών, χάθηκαν στο δρό- που οι γυναίκες- μάνες έφυ- γαν να βρουν άλλες «επιβεβαί- του προορισμού και του φ- τους...».

Τί θα γίνει όμως μια γενι- τοια που από τα βρεφικά της να μεγαλώνει σε μια ψυχρή κ- ρίς νανουρίσματα και τραγ- αγκαλιά;

Ευθύνη όλων μας που νου- νουμε τα παιδιά μας και τ' α- μας αβοήθητα στην εποχή ε- φηβείας τους, και περισσ- ευθύνη έχουν οι δάσκαλοι, κ- τές και η εκκλησία.

Έχω ξαναγράψει για τον- ους μας και την κατάντια του- σημερινή, είναι σαν να τάχου- και τίποτα να μην έχουν. Ου- τρία ούτε Θρησκεία, αλλά και οικογένεια θα φτιάξου- φταίει; Κάθε τόσο το γράφου- το φωνάζουμε δυνατά:

Όταν σαπίζουν τα φύλλα η ρίζα.